

УДК 343.9

DOI <https://doi.org/10.32782/yuv.v3.2022.12>**М. Ждан,**

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін і трудового права
імені професора О. І. Процевського
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

СУБ'ЄКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Сучасна кримінологічна політика в частині охорони трудових відносин потребує уваги, що обумовлено тим, що нормальні трудові відносини – гарант економічної, соціальної та кримінально-правової безпеки суспільства. Враховуючи вказане, доцільним видається детальний розгляд суб'єктів реалізації кримінологічної політики у сфері охорони трудових відносин в Україні.

Відтак, «як засвідчує практика, суб'єктом правоохоронної діяльності слугує держава через свої представницькі, виконавчі, судові органи і прокуратуру, а також громадські організації та об'єднання. З огляду на це, суб'єктом діяльності щодо протидії злочинності та запобігання злочинам можуть бути визнані орган, організація, окрема особа, які в цій діяльності виконують хоча б одну з таких функцій щодо заходів запобігання: організація, координація, здійснення або безпосередня причетність до здійснення. Інші, зокрема забезпечувальні, заходи (навчання, видання літератури, підготовка рекомендацій, фінансування тощо) не дають функціональних підстав поширювати на їхніх виконавців термін «суб'єкт» запобігання злочинності та злочинним виявам» [1, с. 179]. О.М. Бандурка і Л.М. Давиденко поділяють суб'єкти запобігання злочинам на такі групи: «1) суб'єкти, які визначають основні напрями, завдання,

форми й методи запобігання та протидії злочинності в країні; 2) суб'єкти, що здійснюють інформаційно-аналітичне забезпечення запобігання та протидії злочинності; 3) суб'єкти, які виявляють криміногенні фактори і сигналізують про них; 4) суб'єкти, що безпосередньо реалізують заходи з реагування на окремі злочини, а також заходи щодо послаблення або нейтралізації криміногенних факторів, зокрема щодо корекції особистісних деформацій та усунення обставин, що їх сформували» [2, с. 216]. Підхід вчених здається нам цікавим, однак, зі свого боку хочемо запропонувати дещо інше бачення: 1) суб'єкти, які встановлюють основні види та форми забороненої в Україні діяльності на загальнодержавному рівні; 2) суб'єкти, які займаються інформаційно-аналітичною роботою, пов'язаною зі встановленням детермінантів кримінально протиправної діяльності, прогнозуванням та статистикою; 3) суб'єкти, які займаються розробкою кримінологічних стратегій запобігання кримінально протиправним діям; 4) суб'єкти, які безпосередньо реалізують на практиці кримінологічні стратегії запобігання кримінальним правопорушенням; 5) суб'єкти, які виконують допоміжну функцію у запобіганні кримінальним правопорушенням (наприклад, громадськість).

На думку В. В. Голіни, «за видом запобігання злочинам можна виді-

лити такі групи суб'єктів: 1) суб'єкти, які визначають основні напрями, завдання, форми запобіжної діяльності (політику боротьби з організованою злочинністю, її окремими частинами і видами), здійснюють планування, спрямовують та контролюють її, забезпечують правове регулювання; 2) суб'єкти, що здійснюють безпосереднє управління та координацію окремих напрямів, видів та учасників спеціально-кримінологічного запобігання злочинам; 3) суб'єкти, які виявляють і пізнають криміногенні фактори та інформують про них інших суб'єктів запобігання злочинам («забезпечуючі» суб'єкти); 4) суб'єкти, що виконують запобіжні заходи з випередження, обмеження, усунення криміногенних об'єктів, захисту соціальних благ та особи; здійснюють запобігання та припинення злочинів. Суб'єкти протидії злочинності та запобігання злочинам можуть бути поділені також на такі групи: а) органи й організації, які керують цією діяльністю, організують її, створюють систему управління нею (органи державної влади та управління, органи місцевого самоврядування); б) органи й організації, стосовно яких протидії злочинності та запобігання злочинам віднесено або має бути віднесено до основних завдань і функцій (МВС, СБУ, прокуратура, суд, спеціалізовані громадські організації); в) органи, установи, організації, функції та повноваження яких не мають цільового спрямування на протидію злочинності та запобігання злочинам, але їхня діяльність посередньо впливає на запобіжні процеси щодо детермінантів злочинності та окремих злочинів (заклади освіти, культури, охорони здоров'я, соціальної допомоги, адміністрація підприємств, установ, організацій тощо)» [3, с. 181]. Отже, вчений створив ланцюг, який включає в себе всіх суб'єктів, які мають відношення до кримінологічної політики. Що стосується охорони трудових відносин

в Україні, необхідно звернути увагу на те, що платформою для її реалізації є відповідні нормативно-правові акти, які регулюють суспільні відносини у сфері охорони праці. Таким чином, основними суб'єктами реалізації кримінологічної політики у сфері охорони трудових відносин є органи законодавчої влади, котрі визначають пріоритети в боротьбі із кримінальними правопорушеннями.

«На основі проведеного аналізу можна запропонувати таку структуру суб'єктів запобігання злочинам, зокрема: 1) державні органи, які визначають державну політику у сфері боротьби зі злочинністю; 2) державні органи, які здійснюють координацію діяльності у сфері запобігання злочинам; 3) державні органи, які здійснюють правоохоронну діяльність у сфері запобігання злочинам; 4) органи, установи, організації та окремі громадяни діяльність яких безпосередньо не пов'язана із запобіганням злочинів, водночас реалізація повноважень чи виконання громадянського обов'язку безпосередньо впливає на усунення причин та умов злочинів. Сукупність суб'єктів протидії злочинності та запобігання злочинам, їх повноважень, правових і організаційних заходів, форм і засобів здійснення останніх нерідко називають системою запобігання злочинності» [4, с. 231]. «Проте, враховуючи що, в Україні, з огляду на неповноту законодавчого регулювання, недосконалу організацію та безпосереднє здійснення запобіжної діяльності, відсутність у ній багатьох забезпечуючих та виконавчих заходів та засобів, фактично немає підстав називати її системою. Тому зазначені суб'єкти цієї діяльності віднесено до таких, не стільки враховуючи реальне системне виконання ними запобіжних функцій, скільки з огляду на те, як вони визначені в нормативних актах. Структурні елементи системи суб'єктів запобігання та протидії злочинності взаємопов'язані за вертикаллю і горизонталлю

кримінальними процесуальними нормами, вони впливають одна на одну (хоча й по-різному за ступенем значущості)» [1, с. 180]. Таким чином, всі суб'єкти реалізації кримінологічної політики співпрацюють у тісному взаємозв'язку та взаємозалежності, що дозволяє своєчасно встановлювати нові форми кримінально протиправної активності та обирати сучасні форми реагування на неї.

«Одночасно кожний суб'єкт, як і будь-який структурний підрозділ правоохоронних органів, має системну ознаку, тобто певний комплекс властивостей і якостей, які не можуть бути зведені лише до арифметичної суми складових елементів» [1, с. 180]. «І навпаки. На думку науковців (і вона є слушною), це означає, що окремі суб'єкти, які є складовими зазначеної системи (як і підрозділи правоохоронних органів), хоч і мають свої специфічні завдання, функції та відносну самостійність, проте лише система (або орган загалом) спроможна вирішувати визначені завдання і реалізувати покладені функції в повному обсязі. Таким чином, до суб'єктів формування кримінологічної політики України необхідно віднести державні органи, які визначають державну політику у сфері боротьби (у тому числі запобігання злочинам) зі злочинністю, а саме: – Верховна Рада України; – Президент України; – Кабінет Міністрів України; – органи місцевого самоврядування. До суб'єктів реалізації кримінологічної політики належать: – державні органи, які здійснюють координацію діяльності у сфері запобігання злочинам; – державні органи, які здійснюють правоохоронну діяльність у сфері запобігання злочинам; – органи, установи та організації, окремі громадяни, діяльність яких напряму не пов'язана з запобігання злочинам, водночас реалізація повноважень чи виконання громадянського обов'язку безпосередньо впливає на усунення причин та умов злочинів. Окремо слід застерегти щодо викори-

стання за сучасних умов неповного правового регулювання в Україні запобіжної діяльності такої підстави класифікації її суб'єктів, як наявність у них визначених повноважень стосовно її проведення» [5]. Насправді, наявність конфлікту інтересів між суб'єктами реалізації кримінологічної політики, як в межах корупції, так і професійної діяльності в цілому завжди мала та матиме місце тривалий час. Підміна понять, фіктивне делегування власних повноважень стороннім особам, які не мають відношення до запобіжної діяльності на практиці все частіше призводять до латенізації кримінально протиправної діяльності.

«Нині в актах законодавства, які комплексно регулюють статус і повноваження деяких правоохоронних органів, що за призначенням мають займатися діяльністю щодо запобігання злочинним та іншим протиправним порушенням, завдання та обов'язки проведення цієї діяльності прямо не передбачені. Це стосується, наприклад, чинного Закону України «Про прокуратуру» [5]. Проте очевидно не викликає сумніву, що діяльність прокуратури у визначених її формах, крім інших функцій, має й запобіжний характер щодо злочинних та інших правопорушень. За тих самих підстав, очевидно, не має сенсу обмежувати належність до суб'єктів запобіжної діяльності підприємств, установ і організацій, точніше їхньої адміністрації, звертанням до них правоохоронних органів або власною компетенцією, передбаченою в установчих документах чи нормативних актах. Відомо, що незалежно від цього, суб'єкти господарювання з метою уникнення матеріальних втрат прибутків вживають необхідних заходів щодо запобігання крадіжкам, іншим господарським злочинам, спричиненню шкоди іншими злочинними діями тощо. Тому наявність передбачених правових повноважень щодо запобіжної діяльності за нинішніх умов не є надійною під-

ставою для виокремлення суб'єктів запобігання злочинним виявам. Більш повно охоплює коло останніх реальне здійснення ними запобіжної функції, тобто функціональна підстава їхнього виділення та класифікації» [4, с. 231]. Що стосується нашого дослідження, варто зауважити, що конкретизація суб'єктів запобігання кримінальним правопорушенням проти трудових прав громадян за їх класифікаційною ознакою надасть можливість деталізувати їх права та обов'язки. На нашу думку, *під суб'єктами формування та реалізації кримінологічної політики у сфері охорони трудових відносин в Україні необхідно розуміти органи законодавчої та виконавчої влади, а також окремі установи, організації та особи тощо у безпосередні обов'язки яких входить встановлення та криміналізація потенційних/фактичних суспільно небезпечних діянь, спрямованих на порушення суспільних відносин, що забезпечують нормальні трудові правовідносини, визначення причин, умов та факторів, які сприяють їх становленню та розповсюдженню, а також прогнозування кримінально протиправної діяльності на певний час в межах певних територій із наступним стратегічним плануванням кримінологічної реакції на такі діяння.* Суб'єктами реалізації такої політики є: правоохоронні органи; державні та недержавні органи, установи та організації, в обов'язки яких входить контроль за нормальними трудовими відносинами; громадянське суспільство. Враховуючи те, що, здебільшого, основна діяльність суб'єктів формування кримінологічної політики полягає у створенні нормативно-правової платформи для захисту трудових відносин в Україні, пропонуємо зупинитись більш детально на суб'єктах реалізації політики.

Правоохоронні органи як суб'єкти реалізації кримінологічної політики у сфері трудових відносин.

На сьогоднішній день правоохоронні органи є одним із основних суб'єктів запобігання кримінальним правопорушенням, у т.ч. – проти трудових прав громадян. «Законодавство про права та свободи людини й громадянина в Україні відповідає високим міжнародно-правовим стандартам; закладена демократична концепція взаємовідносин людини та держави, згідно з якою людину в Україні визнано найвищою соціальною цінністю; змінюються співвідношення й роль структурних елементів правового статусу громадянина, оскільки пріоритетне значення мають не його обов'язки, а права та свободи. Водночас сучасному правовому статусу громадян України притаманна слабка соціально-правова захищеність, недостатня гарантованість прав і свобод, відсутність необхідних забезпечувальних механізмів. В Україні актуалізується питання не лише проголошення, а й можливості здійснення та захисту прав людини й громадянина. Життя людини потребує реального втілення задекларованих прав і свобод, тобто розроблення правового механізму їх забезпечення, який має стати гарантією дієвості передбачених Конституцією прав, свобод та обов'язків» [6, с. 83]. В цьому контексті можна вести мову про вироблення єдиного концепту захисту трудових прав, який має включати «тріаду» регуляторних функцій: 1) реалізація принципу верховенства права крізь призму відтворення єдиного цілісного механізму реалізації трудових прав та свобод людини та громадянина як невід'ємної складової державного управління; 2) уніфікація національного законодавства про працю шляхом інтеграції міжнародних та європейських стандартів захисту прав та свобод людини і громадянина засобами кримінального права та кримінології; 3) актуалізація ролі правоохоронних органів як суб'єктів запобігання кримінальним правопорушенням, популяризація особи працівника правоохоронного

органу з метою підвищення рівня довіри населення.

«Ефективність принципу верховенства права, встановленого ст.8 Конституції України зумовлена правовими законами, здійсненням державної влади на підставі поділу її на законодавчу, виконавчу й судову, рівністю суб'єктів права перед законом і судом, відповідальністю держави перед особою, а не лише особи перед державою, визнанням людини, її життя й здоров'я, честі та гідності, недоторканності й безпеки. У контексті реалізації концептуальної ідеї верховенства права та міжнародних стандартів прав людини в Україні актуалізується проблема наповнення реальним змістом встановлених Конституцією України прав і свобод людини та громадянина, надання їм реального декларативного стану. Оскільки «реальність прав і свобод громадян» (її сутність) висвітлюється за допомогою системи взаємопов'язаних матеріальних і процесуальних сторін механізму її забезпечення (реалізація, охорона, захист). Актуалізує проблему також визначення ролі держави, її органів, зокрема Національної поліції України (далі – НПУ), в забезпеченні прав і свобод людини, меж їх втручання та відповідальності. НПУ, що є центральним органом виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку [7], – найбільш наближений до населення за обсягом компетенцій» [6, с. 83]. Національна поліція безпосередньо працює із кримінальними правопорушниками та реалізує положення кримінального законодавства України. У зв'язку із цим, дійсно, ми можемо говорити про те, що саме НПУ є основним суб'єктом запобігання суспільно небезпечним діям. Кримінальні правопорушення проти трудових прав є в певній мірі латентними, у зв'язку із чим часто працівники правоохоронних органів не можуть здійснювати свої функції через брак інформації про кримінальне правопорушення та обставини його вчинення.

«На діяльність представників НПУ поширюється вимога законності, що перебуває в межах верховенства права та полягає в недопущенні свавілля стосовно людини. За типом правового регулювання НПУ має дотримуватися принципу заборони: «заборонено все, що безпосередньо не дозволено законом». Тому значущими є процедури (процеси) здійснення приписів правових норм з охорони та захисту прав і свобод людини, що потребує з'ясування специфіки професійної діяльності кожного підрозділу в цих процесах. Перед НПУ постають важливі завдання в контексті орієнтації України на входження до Європейського Союзу, провідним з яких є зміцнення авторитету своїх працівників серед населення, перетворення на справжніх слуг народу, готових

своєчасно надати допомогу та гарантувати захист прав і свобод громадянам України. Нині кожна людина дедалі краще розуміє, що сутність її прав та свобод полягає не так у їх декларативному проголошенні, як у забезпеченні

здійснення, які матеріальні, правові та інші гарантії надають держава та її органи для їх послідовної та всебічної реалізації. Серед цих гарантій важливу роль відіграють спеціальні правоохоронні засоби. НПУ поряд з іншими правовими установами та правоохоронними органами належить до загальної системи гарантування Українською державою прав і свобод особи. Дієвість діяльності в цьому напрямі обумовлена наданням Конституцією України [8], Законом України «Про Національну поліцію» [7] та іншими законодавчими актами широким повноважень щодо забезпечення законності та дотримання прав і свобод людини, їх ініціативністю, авторитетом серед населення країни, доступністю» [6, с. 83]. Таким чином, в умовах сучасних реалій законодавець робить все можливе для відбудування єдиної правоохоронної системи, яка була б здатна реалізовувати кримінологічну політику в сфері охорони всіх суспільних відносин, які існують у державі.

«В умовах розвитку демократії, додержання прав і свобод людини формування належної та ефективної національної системи судового захисту є одним з актуальних завдань держави. Віднині основною діяльністю нашої держави стають права та свободи людини, гарантії їх здійснення. Утвердження й забезпечення цих прав і свобод Конституція України покладає на державу як її головний обов'язок. Недарма, на відміну від попереднього заклику «Людина для держави» Конституція України 1996 року проголосила «Держава для людини». Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження й забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (стаття 3). Філософське розроблення проблем прав і свобод людини (з ліберально-гуманістичних позицій) пов'язують з іменем І. Канта. «Якщо існує наука, яка дійсно потрібна людині, – зазначав філософ, – то це та, якої навчаю я, – а конкретно та, яка належно показує людині її місце у світі, котра навчає того, ким треба бути, щоб бути людиною» [9, с. 36]. Конституція України та чинне законодавство закріплюють за державою в особі компетентних державних органів функцію захисту прав і свобод громадян України, яка гарантує кожному право звертатися за захистом своїх порушених прав» [8]. Отже, **реалізація НПУ кримінологічної політики в сфері охорони трудових відносин в Україні полягає в наступному:** 1) своєчасне викриття кримінальних правопорушень проти трудових прав громадян: швидке реагування на звернення громадян щодо порушень трудового та кримінального законодавства в частині захисту прав працівника; 2) взаємодія із населенням щодо недопущення фактів віктимізації, котра відбувається шляхом регулярного, поступового порушення низки трудових прав працедавцем (за зростанням суспільно небезпечних наслідків – від найнижчого ступеню до найвищого); 3) удосконалення інформаційного забезпечення досудового розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із порушенням трудових прав громадян; 4) запровадження у практичну діяльність стратегій запобігання кримінальним правопорушенням проти трудових прав громадян.

Державні та недержавні органи, установи та організації, в обов'язки яких входить контроль за нормальними трудовими відносинами.

«Однією з таких служб є Державна служба з питань праці. Державна служба з питань праці (Держпраці України) входить до системи органів виконавчої влади і здійснює діяльність відповідно до Положення, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2015 р. № 96. Вона реалізує політику в сферах промислової безпеки, охорони праці, гігієни праці, здійснення державного гірничого нагляду, а також з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, зайнятість населення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, на випадок безробіття в частині призначення, нарахування та виплати допомоги, компенсацій, надання соціальних послуг та інших видів матеріального забезпечення з метою дотримання прав і гарантій застрахованих осіб. Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2015 р. № 96 «Про затвердження Положення про Державну службу України з питань праці» основними завданнями служби є:

1) реалізація державної політики у сферах промислової безпеки, охорони праці, гігієни праці, поводження з вибуховими матеріалами, здійснення державного гірничого нагляду, а також з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, зайнятість населення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування в частині

призначення, нарахування та виплати допомоги, компенсацій, надання соціальних послуг та інших видів матеріального забезпечення з метою дотримання прав і гарантій застрахованих осіб; 2) здійснення комплексного управління охороною праці та промисловою безпекою на державному рівні; 3) здійснення державного регулювання і контролю у сфері діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки; 4) організація та здійснення державного нагляду (контролю) у сфері функціонування ринку природного газу в частині підтримання належного технічного стану систем, вузлів і приладів обліку природного газу на об'єктах його видобутку та забезпечення безпечної і надійної експлуатації об'єктів Єдиної газотранспортної системи» [10]. Таким чином, Державна служба з питань праці, фактично, стежить за дотриманням основних вимог до порядку реалізації трудових правовідносин в Україні. Тобто, це первісний контроль, на етапі якого можна встановити наявність порушень, у тому числі – кримінально протиправного посягання на суспільні відносини у сфері праці. Через наведену службу законодавець намагається не допускати серйозні порушення трудового права, котрі можуть бути віднесені до суспільно небезпечних.

«В цьому контексті цікавим також є державний санітарно-епідеміологічний нагляд – це діяльність органів, установ і закладів Державної санітарно-епідеміологічної служби по контролю за дотриманням юридичними й фізичними особами санітарного законодавства з метою попередження, виявлення, зменшення або усунення шкідливого впливу небезпечних чинників на здоров'я людей і по застосуванню заходів правового характеру щодо порушників. Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 22 червня 1999 р. № 1109 «Про затвердження Положення про державний санітарно-епідеміологічний нагляд в Україні» основними завданнями державного санітарно-епідеміологічного нагляду є: а) контроль за виконанням

санітарного законодавства, санітарних та протиепідемічних (профілактичних) заходів, а також приписів, постанов і вимог, викладених у висновках, що видаються головним державним санітарним лікарем; б) санітарно-карантинний контроль у пунктах пропуску через державний кордон; в) контроль за санітарною та епідемічною ситуацією на території України; г) проведення санітарних та епідеміологічних розслідувань, спрямованих на встановлення причин та умов виникнення і розповсюдження інфекційних хвороб, професійних захворювань, масових неінфекційних захворювань (отруєнь) та радіаційних уражень людей; г) розроблення пропозицій щодо проведення санітарних та протиепідемічних (профілактичних) заходів; д) здійснення державного санітарно-епідеміологічного нормування; е) проведення державної санітарно-епідеміологічної експертизи; є) державна реєстрація небезпечних для здоров'я і життя людини факторів середовища життєдіяльності; ж) статистичне спостереження у сфері забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення, державний облік інфекційних хвороб, професійних захворювань, масових неінфекційних захворювань (отруєнь) та радіаційних уражень людей у зв'язку зі шкідливим впливом факторів середовища життєдіяльності; з) вжиття заходів для припинення порушень санітарного законодавства та притягнення до відповідальності осіб, винних у вчиненні таких правопорушень» [11]. Вказаний нагляд здійснює превентивну діяльність стосовно потенційних кримінальних правопорушень, викладених у X розділі Кримінального кодексу України («Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва»). Вказане обумовлено тим, що саме у цьому розділі кримінального законодавства приділяється увага захисту життя та здоров'я працівників під час виконання покладених на них трудових обов'язків.

Таким чином, проведене дослідження надало можливість підсумувати, що під суб'єктами формування та реалізації кримінологічної політики у сфері охорони трудових відносин в Україні необхідно розуміти органи законодавчої та виконавчої влади, а також окремі установи, організації та особи тощо у безпосередній обов'язки яких входить встановлення та криміналізація потенційних/фактичних суспільно небезпечних діянь, спрямованих на порушення суспільних відносин, що забезпечують нормальні трудові правовідносини, визначення причин, умов та факторів, які сприяють їх становленню та розповсюдженню, а також прогнозування кримінально протиправної діяльності на певний час в межах певних територій із наступним стратегічним плануванням кримінологічної реакції на такі діяння.

В статті розглядаються суб'єкти реалізації кримінологічної політики у сфері охорони трудових відносин в Україні. Вказано, що суб'єкти запобігання кримінальним правопорушенням можуть бути диференційовані на такі: 1) суб'єкти, які встановлюють основні види та форми забороненої в Україні діяльності на загальнодержавному рівні; 2) суб'єкти, які займаються інформаційно-аналітичною роботою, пов'язаною зі встановленням детермінантів кримінально протиправної діяльності, прогнозуванням та статистикою; 3) суб'єкти, які займаються розробкою кримінологічних стратегій запобігання кримінально протиправним діянням; 4) суб'єкти, які безпосередньо реалізують на практиці кримінологічні стратегії запобігання кримінальним правопорушенням; 5) суб'єкти, які виконують допоміжну функцію у запобіганні кримінальним правопорушенням (наприклад, громадськість). Зазначено, що в частині охорони трудових відносин в Україні, необхідно звернути увагу на те, що

платформою для її реалізації є відповідні нормативно-правові акти, які регулюють суспільні відносини у сфері охорони праці. Державна служба з питань праці, фактично, стежить за дотриманням основних вимог до порядку реалізації трудових правовідносин в Україні. Тобто, це первісний контроль, на етапі якого можна встановити наявність порушень, у тому числі – кримінально протиправного посягання на суспільні відносини у сфері праці. Через наведену службу законодавець намагається не допускати серйозні порушення трудового права, котрі можуть бути віднесені до суспільно небезпечних. Основними суб'єктами реалізації кримінологічної політики у сфері охорони трудових відносин є органи законодавчої влади, котрі визначають пріоритети в боротьбі із кримінальними правопорушеннями. В умовах сучасних реалій законодавець робить все можливе для відбудовування єдиної правоохоронної системи, яка була б здатна реалізовувати кримінологічну політику в сфері охорони всіх суспільних відносин, які існують у державі.

Ключові слова: суб'єкти, кримінологічна політика, кримінальне правопорушення, трудові відносини, держава, кримінальне законодавство.

Zhdan M. Subjects of the implementation of criminology policy on the protection of labor relations in Ukraine

The article examines the subjects of the implementation of criminological policy in the sphere of protection of labor relations in Ukraine. It is indicated that the subjects of the prevention of criminal offenses can be differentiated into the following: 1) subjects that establish the main types and forms of activities prohibited in Ukraine at the national level; 2) entities engaged in information and analytical work related to the establishment of

determinants of criminal activity, forecasting and statistics; 3) subjects involved in the development of criminological strategies for the prevention of criminally illegal acts; 4) entities that directly implement criminological strategies for the prevention of criminal offenses in practice; 5) entities that perform an auxiliary function in the prevention of criminal offenses (for example, the public). It is noted that in terms of the protection of labor relations in Ukraine, it is necessary to pay attention to the fact that the platform for its implementation is the relevant legal acts that regulate social relations in the field of labor protection. The State Labor Service actually monitors compliance with the basic requirements for the implementation of labor relations in Ukraine. That is, it is an initial control, at the stage of which it is possible to establish the presence of violations, including criminally illegal encroachment on social relations in the field of labor. Through this service, the legislator tries to prevent serious violations of labor law, which can be classified as socially dangerous. The main subjects of the implementation of criminological policy in the field of protection of labor relations are the bodies of legislative power, which determine priorities in the fight against criminal offenses. In the conditions of modern realities, the legislator is doing everything possible to rebuild a single law enforcement system that would be able to implement criminological policy in the sphere of protection of all social relations that exist in the state.

Key words: subjects, criminological policy, criminal offense, labor relations, state, criminal legislation.

Література

1. Супруненко Д. О. Прокуратура як суб'єкт запобігання злочинам в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2016. 345 с.
2. Бандурка А. М., Давыденко Л. М. Преступность в Украине: причины и противодействие : монография. Харьков : Гос. спец. изд-во «Основа», 2003. 368 с.
3. Форос Г. В. Суб'єкти діяльності щодо попередження злочинів та протидії злочинності. Правова держава. 2012. № 4. С. 179–184.
4. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: підручник: учебник. У 3 кн. Київ : Ін Юре, 2007. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. 424 с..
5. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
6. Коваленко В. Механізм захисту прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2020. № 1. С. 81–87.
7. Про Національну поліцію : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
8. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
9. Білує О. В. Процесуальні гарантії дотримання прав людини і громадянина в діяльності органів судової влади. ScienceRise: Juridical Science. 2019. № 2(8). С. 34–38.
10. Постанова КМУ від 11 лютого 2015 р. № 96 Про затвердження Положення про Державну службу України з питань праці. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/96-2015-n#Text>
11. Постанова КМУ від 22 червня 1999 р. № 1109 «Про затвердження Положення про державний санітарно-епідеміологічний нагляд в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1109-99-n#Text>

